

RDEČI PRAPOR

Glasiló jugoslovanske socialne demokracije.

67. šteV.

V Ljubljani, v torek, dne 7. junija 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Sestra Kandida.

V Parizu so pred kratkim zaprli neko nuno, ki se s svojim praviim imenom imenuje Forestier, s samostanskim pa sestra Kandida. Vse klerikalno časopise se hoče zdaj otresti te ženske, dasi ni ravno dolge, ko so jo klerikalci se postavljali za zgled krščanske ljubezni do bližnjega. Da je sedaj mečejo čez krov, pa ni nič kaj posebno častno za te patentirane kristjane, zakaj če ne bi bilo med klerikalci večjih lumpov, bi bilo dobro.

Ne da se dvomiti, da je sestra Kandida izvršila velikanske sleparije. Škoda znaša nekaj milijonov. Ampak kar je znano doslej o njenih goljufljah, imajo vendar nenavaden značaj. Stara nuna, ki ima sedaj 61 let, je bila na svoj način res nekaj kakor svetnica in v njeni usodi je na vsak način nekaj tragičnega. Ona je mislila, da se z usmiljenjem in z dobrimi deli res lahko pomaga ljudstvu v bedi. Ta misel je najprej ogoljufala njo in potem je ona ogoljufala ljudi.

Ze pred leti je sestra Kandida, ki je sama bila uboga, ustanovila zdravilišče za jetične otroke v Ormessonu. Zavod hvalijo povsod; po njegovem vzoru so napravili enake tudi v drugih deželah. Toda žena je bila, kakor smo že rekli, uboga in ni mogla sama vzdrževati zavoda. Bajc ni imela niti dvajset frankov, ko ga je ustanovila. Zanašala se je pa na svoje agitatorične sposobnosti in na dobro srce kristjanov. Res je znala najti pot v najbogatejše hiše in vplivati zlasti na ženske. Vrata so se ji odprla pri fevdalni aristokraciji in pri republikanskem meščanstvu. Sprosilc je nenavadno velike svote, ki jih je porabila za svoje delo.

Toda fantastka je morala kmalu spoznati, da je vse to malenkost v primeri z neizmerno bedo. Kako malo se da opravititi z enim takim zavodom! Kaplja v morje. Ena rana se obveže, tisoč, milijon drugih pa vendar še krvavi. Sestra Kandida ni spoznala, kaj so socialne razmere. Verovala je v

svoje ideale. Hotela je pomagati, pomagati, pomagati. Kdaj je zaslutila, da ni rešitve, dokler si ne bo ljudstvo samo pomagalo?

Da bi dobila več denarja, je ustanovila zdravilišče za bogatine. Dobiček je hotela porabiti za reveže. Ampak zavodi za kapitaliste se niso obnesli. Bogati ljudje zahtevajo več nego plačajo. Tudi tega ni spoznala. Začela je špekulirati. To je bil očitvidno opravek, katerega ni razumela. Od nekaterih zlatarjev je prevzela zlatnine in drugih dragocenosti, da jih proda svojim bogatim znancem. Denar je pa porabila za svoje zavode.

Nazadnje so jo nekateri zlatarji ovadili. Njo so uteknili v žensko ječo, generalni tajnik njenih zavodov, dr. Leon Petit, ki ji je bil posodil 600.000 frankov in jih izgubil, se je pa ustrelil.

Passive znašajo bajc osem milijonov, aktiva pa samo štiri milione.

Tako kakor je mislila sestra Kandida, se pač ne rešuje socialno vprašanje. Njena velika zmotc je bila to, da ni poznala razlike med malenkostno dobrotelostjo, ki ostane malenkostna tudi tedaj, če daje milione in pa med socializmom, ki kaže ljudstvu pot, kako se mora osvoboditi. V tej zmoti je gotovo več tragike kakor lumparije in če hočejo klerikalci sedaj zatajiti ponesrečeno Samaritanko, delajo s tem sami sebi prav malo časti. Katoliška cerkev je branila in zagovarjala že vse drugačne lumpe in jih bo najbrže še.

Delavstvo in alkoholizem.

Predavanje dr. Henrika Tume na mladinskem shodu v Gorici, dne 22. maja 1910. Dalje

Ta del predavanja pripada veččaku medicincu, pri čimer bi bilo treba pojasniti tudi človeški organizem in pokazati strašne posledice zbolelosti posameznih organov potom slik. Vsako delavsko in izobraževalno društvo bi pač moralo skrbeti, da se ta »bič« delavstva izganja izmed delavskih vrst, v prvi vrsti potom pouka, in menda bi nobeno sredstvo ne odtrgalo delavstva bolj od pijančevanja, kakor naravnost grozne podobe vsled alkoholizma zbolelih organov. Vendar lahko rečemo,

da ima človek v sebi toliko zdravega egoizma, da se velika večina ljudi temu skrajnemu alkoholizmu ubrani. Pravzaprav bi se vsak človek količkaj zdravega razuma, ko prvič na sebi konstatira slabe posledice pitja, moral sebi na korist ogibati nezmerne pitja in spleh takega pitja, ki mu škoduje.

Vsakdo, ki se vprvic upijani, čuti po nezmerno zaužiti pijati, da ga boli želodec in glava, da ga »lasje bolijo«, Nemec pravi, da ima »mačka-Katzenjammer«, Francoz pa soglašc s Slovencem »mal aux chereux«. Alkohol napne namreč krvne žilice v koži na glavi, vsled česar zabele korenine las, kadar se lasje pogladijo.

Vsak pameten človek, če ga enkrat »bole lasje«, in pri tem seveda tudi želodec, vsled česar se mu drugi dan vse gabi, sklenc ubraniti se nadalje gnjusobam pijanega človeka. Kdor se tega pojava ne zboji, postane polagoma alkoholist. Razsoden človek pa se bo ogibal preoblegc pitja iz gajusa in se tako rešil alkoholizma. Radi tega se lahko reče, da težko obolelih alkoholistov razumno ni toliko, večja škoda je iz momentanega, akutnega alkoholizma, t. j. pijanosti. Pijan človek je čisto spolno in krvno razvnet. Plodovi spolnega objetja v pijanem stanju so navadno bolelni in bolni, in sicer največkrat na živcih ter disponirani za umobolnost. Precejšen odstotek umobolnih po naših umobolnicah tvorijo taki bolniki, katerih očetje ali matere so bili udani alkoholu. In tako se očetova in materina nezmernost kaznuje na nedolžnih otrocih, neredkokrat se ta bolezen širi od rodu do rodu. Velik del hudodelcev je dobil svoje dispozicijo od staršev alkoholistov, in poleg tega vidimo, da se največ hudodelstev izvrši v pijanem ali polupijanem, vinenem stanju, ko je človek razgret in ne zna vladati svojih čustev; razum stopi docela v ozadje. Vsi fantovski poboji, lahko rečemo, izvirajo iz opitosti. Za zdravega človeka je torej nerazumljivo preobilo pitje, ker ve, da vsled preobilo zaužite pijače zgubi oblast nad samim seboj, ve, da vsled preoblegc pitja nastopi slabost in bolezen, a ve tudi, da mora sam plačevati za použiti alkohol in pridobljeno bolezen s težko zasluženi novci! Ako

PODLISTEK.

Poljubi.

Spisal E. K.

Njena levica je gorela v njegovi. Nekako mehkično, a vendar s čutem mu je stisnila roko, a on je začutil stisk v prsih, nekod okrog srca. In bilo mu je kakor bi mu šepetala: Poljubi me! Dobro je vedel, da ni izrekla nobene besedice. A one »poljubi me«, mu je šumelo v ušesih uprav z njenim glasom. Nekaj ga je sililo, naj se vsaj prepriča, ali ni morda vendar kaj dejala. Kajti odkod naj bi prišel oni šepet v njegova ušesa? Malce se je nazaj naklonil in pogledal na njene ustnice, ki so lahknó trepetale. A šepetale niso ničesar. Jedva vidljivo so se tresle, in videti je bilo, kakor bi zahtevale nekaj, kar bi jih pomirilo. Silne ga je mikalo, da bi jo bil poljubil na usta. In nepopisno se je moral brzdati, da se je premagal.

Vaklonil se je zopet pokonci in njeni lasje so se zopet skoraj dotikali njegovih ust. In poljubil jih je zopet... kakor prej, samo bolj živo, bolj vroče...

V tem hipu se je končala mazurka.

Komaj sta opazila, da je godba obmolnila. Prenehala sta plesati, a v glavi se jima je vse vrtele. Dozdevalo se jima je, kakor ne bi hodila od

trdnem parketu, temveč bi plavala nekje v zraku. Mnogoglasni šum govorjenja, smeha, hoje, pahljanja in zopet govorjenja se je samo kakor neko zamolko žuborenje dotikal ušes. Oči so jima gledale liki skozi čudno pobarvano tenčico in vse se jima je prikazovalo v fantastičnih oblikah in bojah.

Bila sta docela pogreznjena vase, v svoje misli in v svoja čustva. Ona poljuba sta jima tičala v glavi in v srcu. In želja za daljnimi enakimi poljubi jima je gorela kakor plamen v prsih in zarila kakor žrjavica na ustnah.

Nehoté, nevedé sta korakala proti stranski sobi, pripravljeni za odmor. Neka blaga, skoraj polutema je vladala tam. Nikogar ni bilo v sobi. Plesalci in plesalke so bili do zadnjega v veliki dvorani, katere tudi garde-dame niso zapustile, gospoda, ki ne pleše, pa je bila deloma pri bifetu, deloma v igralnih sobah. Sredi umetno vzgojenih palma in sredi drugih eksotičnih rastlin, nad katerimi je plavala od električnih žarnic se razlivajoča medla roznata svetloba, sta obstala.

Niti besedice nista izpregovorila.

Njiju občutki so bili tako do pičice enaki, kakor bi bili njiju duši dve enaki struni dveh minuciozno enako oglašanih instrumentov, ki sta domela tako mило, kakor bi se morala zdajzdaj zjekati. Stala sta si nasproti, tako blizu drug pri drugem, da se jima je mešal dih in ju še bolj

spjal. To je trajalo nekoliko kratkih trenutkov; bila sta videti nepremična, a vendar ni bil ne en živec njiju teles nairn. In nakrat, kakor na povelje neke neznane elementarne sile, sta se objela, tesno, silno, in jela sta se poljubljati.

Vse misli so pregnali eksaltirani občutki opojne blaženosti, katero sta srkala iz teh vročih, mehkih, blaznih poljubkov. In bilo je, kakor se ne bi mogla napiti čudne sreče. Ne da bi se zavedala, kaj delata, kaj se z njima godi, sta čutila, da je to silna, vsakemu izrazu, vsakemu opisu, vsakemu tonu se pomosno rogajoča sreča...

Zunaj se je nekdo glasno, krohotno zasmeljal.

Stresla sta se, kakor bi ju bil kdo, vroča, razgreta in razvnetc kakor sta bila, polil z mrvlo vodo.

— Hohoho! Romantika se ni zamrla!

— Hehehe! Pa res da ne, Kdo pa je v naših časih še tako poetično zaljubljen?

— Ne bodi siten! Kaj ti je mar? Diskretnost je stvar postenja.

— Prav imaš. Kaj nam je mar? Hvala Bogu, za nas so to tempi passati. Pripredimo rajše partijo taroka!

— Bravo.

Zaslišal se je zopet smeh in stopinje se so na parketu izgubljale. Bil je zopet mir, kakor prej...

Stopnice, balkoni
spomeniki
stavbeni okraski
i. t. d.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp.

10-1

v Ljubljani.

Cementne cevi
v vseh dimenzijah
barvaste plošče
i. t. d.

Franjo Parkelj

lastnik reklamnega in plakaterskega
podjetja, snaženje stanovanj in okenj

Ljubljana

Šelenburgova ulica 6

52-2 izvršuje

vsa v to stroko spadajoča dela
točno in po zmernih cenah.

Iv. Jax & sin

Ljubljana

Dunaska cesta št. 17

priporoča svojo bogato
zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji „Adler“.

Vozna kolesa.

— Ceniki zastoj in franko. — 15

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

52-55

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso
z velikim uspehom porabil, katero iz srca
priporočam v veliko korist vsaki družini
ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,
blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše
tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posestnik in premirani medvedji
lovec v Koritnicah, pošta Knežak
pri št. Petru na Krašu.

Izdelovatelj sodavice, pokalic

i. t. d.

Mat. Zalar

se je preselil z Dunajske ceste

v Gradišče št. 7 (pri Kroni)

ter se vsem odjemalcem priporoča na-
daljni naklonjenosti.

8-8

Gostilna „Pri panju“

— Vegova ulica št. 10 —

se priporoča za mnogobrojen obisk

lastnik Leonardo Galante

ima najboljšo pijačo; dobiva se izboren „pelinkovac“,
goriška, istrska, dalmatinska vina in dolenski
cviček po najnižji ceni. 26-11

Močenje postelje 30-30

se jamčeno ozdravi takoj. Pojasnila brezplačno. Sporočiti je
starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.

Zavod „Sanitas“

Velburg P 348 (Bavarsko.)

Enonadstropna vila

z velikim vrtom na lepem prostoru

je naprodaj

cesta v Rožno dolino št. 216 pri Ljubljani. Več se
poizve v vili „Minki“, Rožna dolina št. 237.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Odvetnik dr. Fran Šolar

je otvoril

svojo odvetniško pisarno v Trstu.

Ulica Farneto šte. 3, II. nadstropje.

Najbolj varno naložen denar

je v slovenski

Mestni hranilnici ljubljanski

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

Za varnost denarja je porok
poleg rezervnega zaklada
mestna občina ljubljanska z
vsem premoženjem in vso
svojo davčno močjo. V to
hranilnico vlagajo sodišča
denar mladoletnih otrok in
župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica hranilne vloge
obrestuje po 4 1/2 % ter pripisuje ne-
vzdignjene obresti vsakega pol leta
h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošila tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar,
ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišče po 5 % na leto in proti amortizovanju posojila po najmanj 1/2 %
na leto. Dolžnik more poplačati svoj dolg tudi poprej, ako hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje. — Mestna hranilnica izdaja lične

domače hranilnike

Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi otroke navajajo k varčnosti. — V podpiranje
slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljalata slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska je v lastni palači v

Prešernovi, prej Slonovi (Elefantni) ulici št. 3.

Dolnška družba združenih pivovarov Žalec in Laški trg v Ljubljani

Telefon šte. 168.

Telefon šte. 168.

priporoča svoje

Izborno pivo v sodih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.